

ВІДГУК

доктора мистецтвознавства, професора, завідувача відділом театрознавства
Інституту проблем сучасного мистецтва НАМ України
ВЕСЕЛОВСЬКОЇ ГАННИ ІВАНІВНИ
та завідувача кафедри оперної підготовки та музичної режисури Національної
музичної академії України імені П. І. Чайковського,
народної артистки України, професора
КОЛЕСНИК ЄВДОКІЇ ВАСИЛІВНИ

**на творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування
творчої аспірантки кафедри оперної підготовки та музичної режисури
Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського**

ШЕВЕЛЬОВОЇ ОЛЕКСАНДРИ ВІКТОРІВНИ
«РЕЖИСЕРСЬКА ПОСТАНОВКА СУЧАСНОГО ДИТЯЧОГО
МЮЗИКЛУ О. СПІЛОТІ “ЖАБА МАША”
ЯК ВИЯВ СУБКУЛЬТУРИ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ»,
поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва
за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»

Актуальність теми творчого мистецького проєкту та обґрунтованість його положень. Проблема дитячого репертуару музичного театру України є нагальною, але малодослідженою як науковцями-мистецтвознавцями, так і в середовищі театральної спільноти. Принципового значення вона набуває в контексті стрімких цивілізаційних змін, яких зазнає людство, стаючи дедалі залежним від нових технологій і технічних винаходів. Адже, очевидно, що для покоління, яке народжується «зі смартфонами» і приходить до театру, необхідно шукати нові форми музичної вистави, а також актуалізувати близьку й зрозумілу йому тематику.

Водночас, сучасний театр не може не зважати на очевидну соціальну проблему – неконтрольоване й надмірне захоплення дітей гаджетами, для яких користування ними не завжди йде на користь, а може бути навіть небезпечним. Про розуміння такої небезпеки, зокрема, красномовно свідчить заборона використання смартфонів у школах окремих країнах Євросоюзу. Таким чином,

пропоноване наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту «Режисерська постановка сучасного дитячого мюзиклу О. Спіліоті «Жаба Маша» як вияв субкультури молодого покоління», спрямований одночасно на висвітлення, принаймні, двох проблем: естетичної, як от дитячий репертуар музичного театру і соціальної – залежність дитини від гаджетів, соцмереж тощо. Відповідно, цей творчий проєкт, втілений у казковій формі в жанрі мюзиклу, що вперше був реалізований у мистецькій практиці музичного театру України, повною мірою виявив актуальну проблематику існування сучасної дитини в інформаційному просторі.

Обґрунтування творчого мистецького проєкту складається з анотацій українською та англійською мовами, що містять перелік публікацій, вступу, чотирьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків.

У Вступі здобувачкою визначені підстави та базові позиції щодо розробки обраної проблематики, а саме: об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; виявлено теоретичне й аналітичне підґрунтя. За допомогою обраної методології авторка дослідження розкриває концепцію кожного розділу, виявляє наукову новизну, практичне значення творчого мистецького проєкту, форми його апробації, аргументує структуру дослідження.

У Першому розділі окреслено позитивні і негативні тенденції, що мають місце в репертуарній політиці музичних театрів України на тлі соціокультурних викликів сьогодення; визначена пріоритетність дитячого мюзиклу у порівнянні з іншими музично-театральними жанрами. Окрема увага приділена науковому осмисленню репертуару для дітей музичних театрів України, виявлено соціально-психологічний, етико-естетичний та мистецтвознавчий аспект цих досліджень. У Висновках до Першого розділу констатується недостатня дослідженість дитячих мюзиклів у цілому, а також відсутність уваги в

художній практиці музичного театру України до мистецьких утілень обраної здобувачем тематики.

У Другому розділі «Режисура мюзиклу як феномен сценічного мистецтва ХХ – початку ХХІ століття» здобувачкою здійснено аналіз основоположних засад режисури зарубіжного та українського мюзиклу загалом і вітчизняного дитячого зокрема. Так, авторка акцентує увагу на перших музичних українських творах для молодшого глядача Миколи Лисенка як на національній моделі музичної казки. Чимало уваги в розділі приділено питанням генези мюзиклу, спорідненості цього музично-театрального жанру з оперетою та рок-оперою, особливостям розвитку жанру мюзиклу на американській, європейській та вітчизняних сценах. Тож цілком логічно, що у Висновках до Другого розділу увага акцентується на необхідності врахування вітчизняного досвіду музичного театру та на комплексному підході, що враховує світові режисерські надбання у створенні сучасного дитячого мюзиклу.

У Третьому розділі представлено концептуальний задум оригінального дитячого мюзиклу О. Спіліоті «Жаба Маша» в режисерському моделюванні творчого мистецького проєкту, що передбачає використання традиційних та інноваційних підходів до розробки його складових. Особливий інтерес у цій частині роботи викликає звернення здобувачки до проблем вікової психології та соціології. Це, зокрема, знаходить своє відображення як у ідейно-тематичній основі твору, так і в режисерських підходах до його концептуального вирішення. Авторка також зосереджується на поліжанровості музично-драматургічної основи мюзиклу, на сценографічному вирішенні майбутньої вистави, на вокально-інструментальній та хореографічній компоненті мюзиклу. Висновки до третього розділу дозволяють констатувати ретельність підходу режисерки до втілення задуму, його сценічної концептуалізації у ході відбору виражальних засобів, розробки мізансцен та роботи над образами.

Четвертий розділ наукового обґрунтування проєкту презентує його

реалізацію. Він посвідчує здатність творчої аспірантки застосовувати традиційні та інноваційні мистецькі підходи у вирішенні комплексних міжгалузево-інтегративних завдань, обумовлених нормативними вимогами до освітнього ступеня доктора мистецтва. Є очевидним, що процес утілення вистави, відповідно до індивідуально розробленого алгоритму дій, відбувався згідно з попередньо чітко розробленим планом, з урахуванням специфіки роботи кожного структурного підрозділу, долученого до проєкту. Відповідно, у Висновках до четвертого розділу, авторка узагальнює власний досвід, надбаний у процесі роботи над виставою, висвітлює технологію управління видовищним синтезом, який забезпечує художню цілісність спектаклю.

Загальні Висновки є цілком логічними, послідовними та свідчать про виконання творчою аспіранткою поставлених у Вступі завдань, окреслюють алгоритм реалізації мети проєкту. Список використаних джерел презентує методологічний підхід здобувача до вирішення обраної проблематики. Додатки красномовно посвідчують її творчий потенціал, унаочнюють концептуальні засади творчого мистецького проєкту в їх візуальному та текстовому аспектах.

Усі положення та висновки наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту є результатом авторського дослідження здобувача. Текст роботи та наукових публікацій дозволяє констатувати дотримання академічної доброчесності. Він не містить академічного плагіату та свідчить про одноосібність виконання нормативних вимог до творчого мистецького проєкту.

Однак варто зауважити, що в процесі розгляду генези жанру мюзиклу здобувачка взяла до уваги переважно вітчизняні наукові джерела та скористувалася дискусійною гіпотезою про взаємозв'язок «оперета – мюзикл – рок-опера». Натомість, на нашу думку, варто було б уважніше поставитися до англійських джерел та простежити зв'язок між першими мюзиклами та музично-драматичними виставами на американській сцені кінця XIX століття. І загалом, у роботі відчувається брак зарубіжних робіт, що повноцінно

висвітлюють сучасні режисерські підходи у здійсненні мюзиклів, де розрізняється дефініція мюзикл для дітей і дитячий мюзикл.

Відповідність публікацій і мистецьких апробацій темі творчого мистецького проєкту. Матеріали наукового обґрунтування та мистецького проєкту апробовано здобувачем: на трьох міжнародних та двох всеукраїнських науково-практичних конференціях; висвітлено у трьох статтях у фахових наукових виданнях, затверджених МОН України за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво»; двох збірках матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій.

За темою творчого мистецького проєкту творчою аспіранткою було презентовано виставу – сучасний дитячий мюзикл О. Спіліоті «Жаба Маша» на дві дії 7 вересня 2022 року у Великому залі Оперної студії імені Героя України Василя Сліпака Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Усі зазначені публікації та мистецькі апробації відповідають темі творчого мистецького проєкту «Режисерська постановка сучасного дитячого мюзиклу О. Спіліоті «Жаба Маша» як вияв субкультури молодого покоління».

Рівень виконання мистецької складової творчого проєкту. У процесі реалізації творчого мистецького проєкту здобувачем вперше на вітчизняній сцені було здійснено постановку сучасного дитячого мюзиклу на актуальну тематику – діджиталізації суспільства та його проявів у субкультурі молодого покоління відповідно до теоретичних положень, викладених у публікаціях та науковому обґрунтуванні проєкту.

Здобувачка продемонструвала високий рівень фахової підготовки як режисера, усі компоненти її вистави збалансовані відповідно до їх наукового осмислення. Режисерська робота здобувачки виявилася також у здатності зібрати і сформувати професійну команду. Її презентували висококваліфікована постановочна група, досвідчений творчий склад – диригент, оркестр, вокалісти,

хореограф, а також технічні служби різних напрямків діяльності, які забезпечили художню цілісність вистави.

Режисерське втілення творчого мистецького проєкту в його практичному та дослідницькому аспектах є значним внеском у розвиток жанру дитячого мюзиклу в Україні. Мюзикл «Жаба Маша» справляє цілком позитивне враження, в ньому багато іронічних моментів і гумору, який цікавий і зрозумілий дітям. Колористичне рішення сценографії цього мюзиклу сповнене оптимізму, високим є рівень виконавської майстерності переважної більшості вокалістів. Варто зазначити, що мюзикл «Жаба Маша» є творчою роботою з яскравим авторським началом, що увиразнено в окремих відеороликах, органічно вмонтованих у виставу.

Усе вищезгадане дозволяє зробити висновок, що творча й дослідницька складові мистецького проєкту виконані на високому фаховому рівні та відповідають вимогам МОН України. Творчий мистецький проєкт Шевельової Олександри Вікторівни може бути рекомендований до захисту на здобуття освітнього ступеня доктора мистецтва зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво».

Рецензент
доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач відділу театрознавства
Інституту проблем сучасного мистецтва
НАМ України

Г. І. Веселовська

Рецензент
завідувач кафедри оперної підготовки
та музичної режисури
НМАУ ім. П. І. Чайковського
професор, народна артистка України

Є. В. Колесник

